

Sundbyberg, 2022-01-28

Referens: Tillgänglighetsdirektivet mm

Vår referens

Mottagare Christina Welander
Socialdepartementet

Mia Ahlgren

Tillgänglighetsdirektivet och andra unionsakter samt propositioner om tillgänglighet våren 2022

Funktionsrätt Sverige

Funktionsrätt Sverige är en samarbetsorganisation för 50 funktionsrättsförbund som tillsammans representerar cirka 400 000 medlemmar. Vårt arbete grundar sig på mänskliga rättigheter när vi driver medlemmarnas funktionsrätt - rätten att fungera i samhällslivets alla delar på lika villkor. Vårt mål är ett samhälle för alla.

EU:s arbete med reglering som rör digitalisering går framåt med stormsteg. I samband med pandemin har brister i inkludering i digitala lösningar ställt till stora problem för personer för tillgång till mediciner och kontakt med myndigheter. För att ingen ska hamna utanför i samhällsutvecklingen är det avgörande att digitaliseringen och utvecklingen inom AI inkluderar alla personer med funktionsnedsättning.

EU och samtliga medlemsstater har antagit Funktionsrättskonventionen och kommissionen tar med åtagandet i skälen till nya rättsakter. FN:s övervakningskommitté för konventionen har särskilt lyft den europeiska Tillgänglighetslagen i sina rekommendationer. 2019 togs beslutet om lagen som innehåller tillgänglighetskrav i bilagor som kan användas i specifika sammanhang men även som gemensam grund för krav i andra och framtida regleringar. Det underlättar förstås för alla på den inre marknaden där digitaliseringen måste fungera med många olika aktörer. **Vi uppmanar regeringen att säkerställa kopplingen till andra unionsakter i den horisontella svenska tillgänglighetslagen men även i de nya lagar med artiklar som rör tillgänglighet. Detta kräver samordning och helhetssyn, eftersom tillgänglighet är tvärssektoriellt och hanteras av olika departement.**

Revidering av eIDAS med koppling till tillgänglighetsdirektivet

EU-kommissionen presenterade förra året ett förslag till en digital plånbok och revidering av förordningen av eIDAS¹. Artikel 15 om krav på tillgänglighet har förstärkts till skall-krav.

“The provision of Trust services and end-user products used in the provision of those services shall be made accessible for persons with disabilities in accordance with the accessibility requirements of Annex I of Directive 2019/882 on the accessibility requirements for products and services.”

I förslaget finns en ny artikel 6 a):

“10. The European Digital Identity Wallet shall be made accessible for persons with disabilities in accordance with the accessibility requirements of Annex I to Directive 2019/882.”

Till sist, i skälen (18) refereras också till tillgänglighetsdirektivet:

“In line with Directive (EU) 2019/882 22 , persons with disabilities should be able to use the European digital identity wallets, trust services and end-user products used in the provision of those services on an equal basis with other users.”

Alla fysiska och juridiska personer ska kunna skaffa en digital plånbok, inga undantag finns för personer med ställföreträdare. DIGG har fått ett uppdrag som rör den digitala plånboken och tagit fram en rapport² utan att nämna tillgång och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Eftersom eIDAS artikel 15 i gällande förordning³ redan tar upp att tillgänglighetskrav skall ställas när det är möjligt borde DIGG, som ansvarar för infrastrukturen som rör e-legitimationer och digitala brevlådor, säkerställa tillgänglighet i kraven på leverantörer idag.

Fler lagstiftningsprocesser i EU som rör digital tillgänglighet

Funktionsrätt Sverige är medlemmar och engagerade i arbetet inom European Disability Forum, EDF, sedan lång tid. EDF är involverade i fler processer som är aktuella i Europaparlamentet, till exempel Digital Service Act och Digital Market Act⁴ med koppling till tillgänglighet. Dessutom förbereds reglering av AI där civilsamhället och EDF har

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021PC0281>

² <https://www.digg.se/publicerat/publikationer/2022/digital-planbok>

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L .2014.257.01.0073.01.ENG>

⁴ <https://www.edf-feph.org/members-of-the-european-parliament-vote-to-ensure-accessible-online-platforms-for-persons-with-disabilities/>

lämnat synpunkter⁵. I mars kommer även FN:s speciella rapportör för funktionsrättskonventionen att lämna en rapport⁶ till FN:s råd för mänskliga rapporter om AI där vi bidragit med synpunkter.

Bristande inkludering och samordning i beslutsprocesser

Genomförandet av Tillgänglighetsdirektivet hanteras av Socialdepartementet och Funktionsrätt Sverige har haft en expert i genomförandeutredningen, däremot ser vi med oro på bristande helhetssyn i Regeringskansliets övriga arbete med att inkludera tillgänglighet i reglering som rör digitalisering och hållbar utveckling.

Förutom webbtillgänglighetsdirektivet finns tillgänglighet med i flera direktiv eller förordningar men när dessa ska genomföras i Sverige blir funktionsrättsorganisationer sällan aktivt involverade i processer och policy som hanteras av andra departement.

På propositionslistan för våren 2022 finns två propositioner med koppling till digital tillgänglighet där vi inte varit involverade. Det rör Auktorisationssystem för elektronisk identifiering och digital post samt Genomförande av direktivet om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation⁷.

Lagförslag för genomförande av tillgänglighetsdirektivet saknas på propositionslistan för våren 2022, men vi hoppas att processen inte är försenad, och att propositionen innehåller en framtidssäker formulering som relaterar till Tillgänglighetsdirektivet artikel 24 om andra unionsakter.

Vi avslutar med förhoppning om förutsättningar att kunna bidra bättre och mer samordnat i genomförande av tillgänglighet i EU-akter.

Vänliga hälsningar

Nicklas Mårtensson
Generalsekreterare
Funktionsrätt Sverige

⁵ <https://www.edf-feph.org/eu-law-must-ensure-trustworthy-and-accessible-artificial-intelligence-ai-for-persons-with-disabilities/>

⁶ <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Disability/SRDisabilities/Pages/HRC49-Artificial-Intelligence-Report.aspx>

⁷ Se European Disability Forum toolkit för koppling till tillgänglighet i kodexen https://www.edf-feph.org/content/uploads/2021/02/edf_toolkit_on_transposition_of_the_european_electronic_communications_code_0.pdf